

Lijmacademie

MATERIALS

Properties • Applications • Solutions

Duurzaamheid van lijmverbindingen

ir. Arnold Knottnerus

European Adhesive Engineer
DVS®/EWF 3309 – EWF 517-1

Veldhoven, 21 april 2016

Opleidingspartner van

Lijmacademie

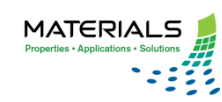
Door kennis **verbonden**

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Door kennis **verbonden**

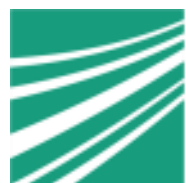

makiba

The logo for Makiba, consisting of a red square with the word 'makiba' in black lowercase letters at the top. Below the text is a white graphic of three lines meeting at a central point, forming a Y-shape. At the bottom of the square, the text 'European Adhesive Engineer' is written in white.

- Ontwerp
- Testen
- QA/QC
- DIN 6701 & DIN 2304
- Schade expertise

Samenwerkingspartner van:

Fraunhofer

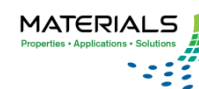
IFAM

Opleidingspartner van

The background of the slide features a vertical image of a person in a white lab coat and blue gloves working in a laboratory setting. The Lijmacademie logo is overlaid vertically on the left side of this image.

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Lijmacademie

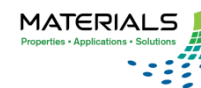
Door kennis **verbonden**

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Door kennis **verbonden**

Via: **mikrocentrum**
opleiden • ontmoeten • ondernemen

Of direct: www.lijmacademie.eu

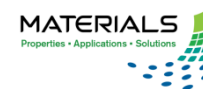
Lijmacademie

- Inleiding
- Veroudering van materialen
- Veroudering van lijmverbindingen
- Verouderingsonderzoek
- Laboratoriumonderzoek
- Recente onderzoeksresultaten
- Aanbevelingen

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Definitie “*duurzaamheid*”:

De *duurzaamheid* van een lijmverbinding is diens weerstand tegen veroudering.

Definitie “*veroudering*”:

Veroudering is de verandering van (mechanische) eigenschappen van een lijmverbinding tijdens gebruik.

Opleidingspartner van

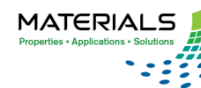

- Inleiding
- Veroudering van materialen
- Veroudering van lijmverbindingen
- Verouderingsonderzoek
- Laboratoriumonderzoek
- Recente onderzoeksresultaten
- Aanbevelingen

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Veroudering van metalen:

ONDER INWERKING VAN:

(ELECTRO-)CHEMISCHE INVLOEDEN

Bron: boothobby.nl

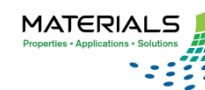
Bron: bulktech.nl

CORROSIE

Opleidingspartner van

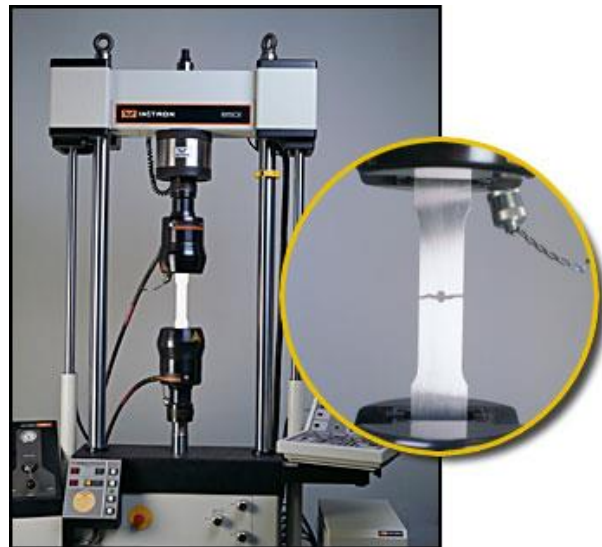
Duurzaamheid van lijmverbindingen

Veroudering van metalen:

ONDER INWERKING VAN: **MECHANISCHE INVLOEDEN**

Bron: coldwork.com

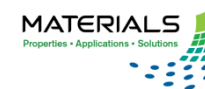
Bron: matdl.org

VERMOEIINGSSCHEUREN

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Veroudering van kunststoffen:

ONDER INWERKING VAN:

CHEMISCHE INVLOEDEN

MEDIA - CHEMISCHE DEGRADATIE, HYDROLYSE

MECHANISCHE INVLOEDEN

STATISCH BELASTING - KRUIP

FYSISCHЕ INVLOEDEN

**UV-STRALING, WEEKMAKER (WATER),
OPLOSMIDDELEN, TEMPERATUUR**

BIOLOGISCHE INVLOEDEN

SCHIMMELVORMING

MIGRATIE ASPECTEN

VERANDERING OPPERVLAKTE-EIGENSCHAPPEN

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

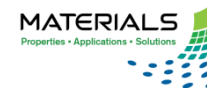

- Inleiding
- Veroudering van materialen
- Veroudering van lijmverbindingen
- Verouderingsonderzoek
- Laboratoriumonderzoek
- Recente onderzoeksresultaten
- Aanbevelingen

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

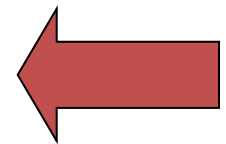
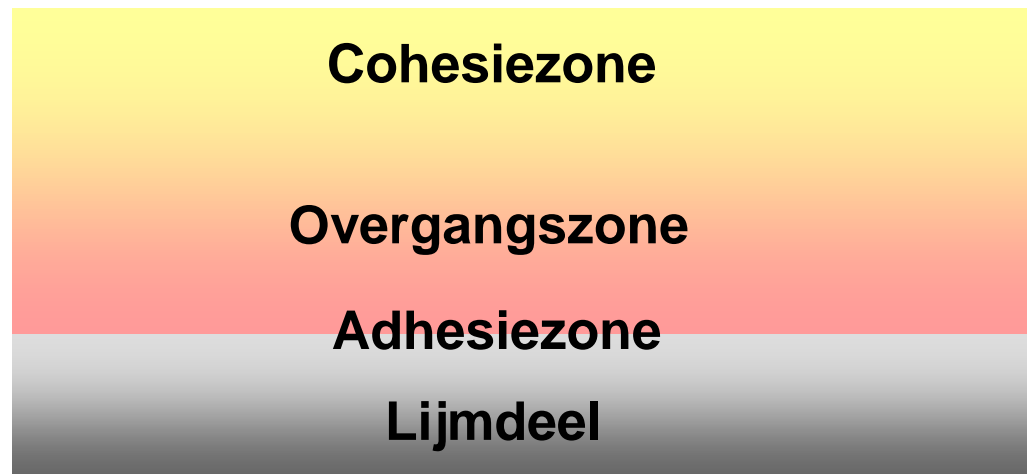

Veroudering van lijmverbindingen:

Lijmen zijn kunststoffen

Lijmverbindingen hebben een adhesiezone

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Veroudering van lijmverbindingen:

Adhesie-zone – invloed van water

FYSISCH E INVLOEDEN

**WATER CONCUREERT MET FYSISCH E
WISSELWERKINGEN TUSSEN LIJM EN
LIJMDEEL**

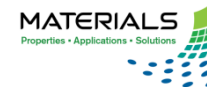
CHEMISCH E INVLOEDEN

**WATER KAN METAALOXIDELAGEN DESTABILISEREN
(BONDLIN E CORROSION)**

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Alle genoemde verouderingsprocessen zijn temperatuurafhankelijk. Drempelwaarde is bepalend

Verschillende invloeden kunnen elkaar versterken (Bijvoorbeeld spannings-scheurvorming bij kunststoffen)

Bron: AnnealingPlastics.com

Belastingshistorie van de lijmverbinding heeft invloed.

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Lijmacademie

Veroudering van lijmverbindingen:

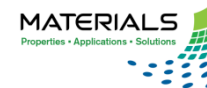

Bron: GraphicRiver.net

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

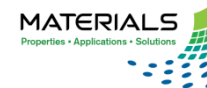

- Inleiding
- Veroudering van materialen
- Veroudering van lijmverbindingen
- Verouderingsonderzoek
- Laboratoriumonderzoek
- Recente onderzoeksresultaten
- Aanbevelingen

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

In het ideale geval worden testen uitgevoerd:

- a) Op het uiteindelijke product**
- b) Onder feitelijke gebruiksomstandigheden**
- c) In realtime**

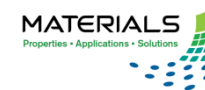

Bron: 18ennu.nl

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

In plaats van op echte producten worden er seriematig gestandaardiseerde proefstukken gemaakt en getest.

Deze proefstukken worden gemaakt uit dezelfde materialen (en oppervlaktecondities) als de uiteindelijke lijmverbinding.

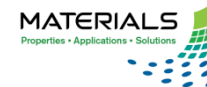
Ook wordt het lijmsysteem en de lijmprocedure zo veel mogelijk nagebootst.

Opleidingspartner van

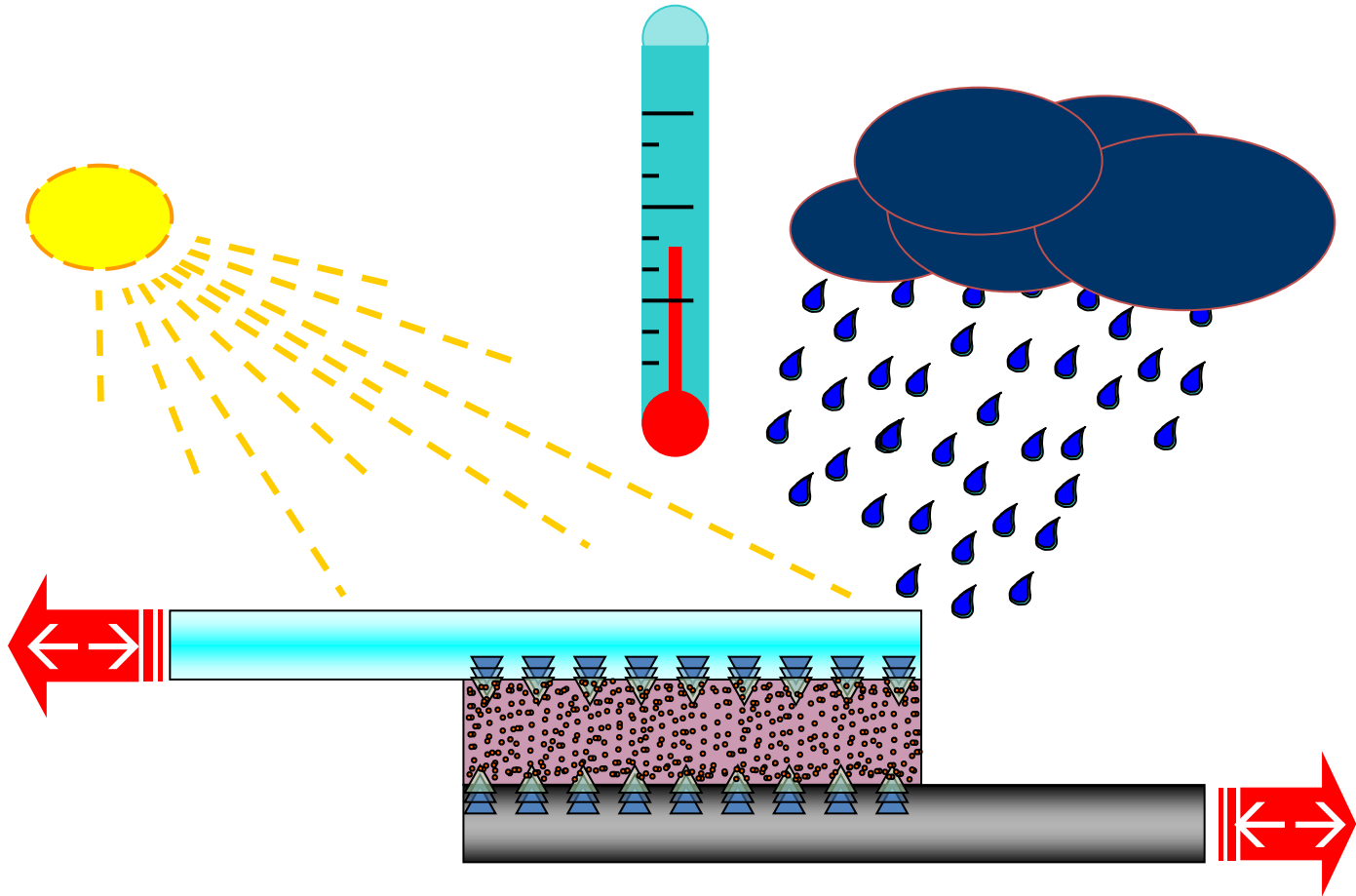

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Lijmacademie

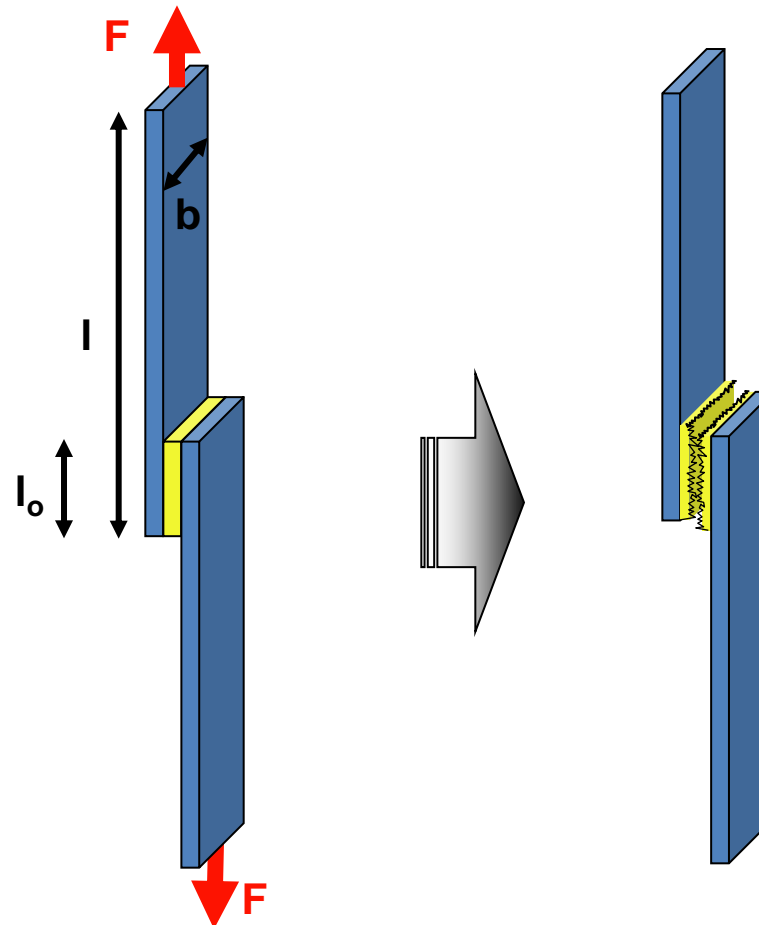
Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

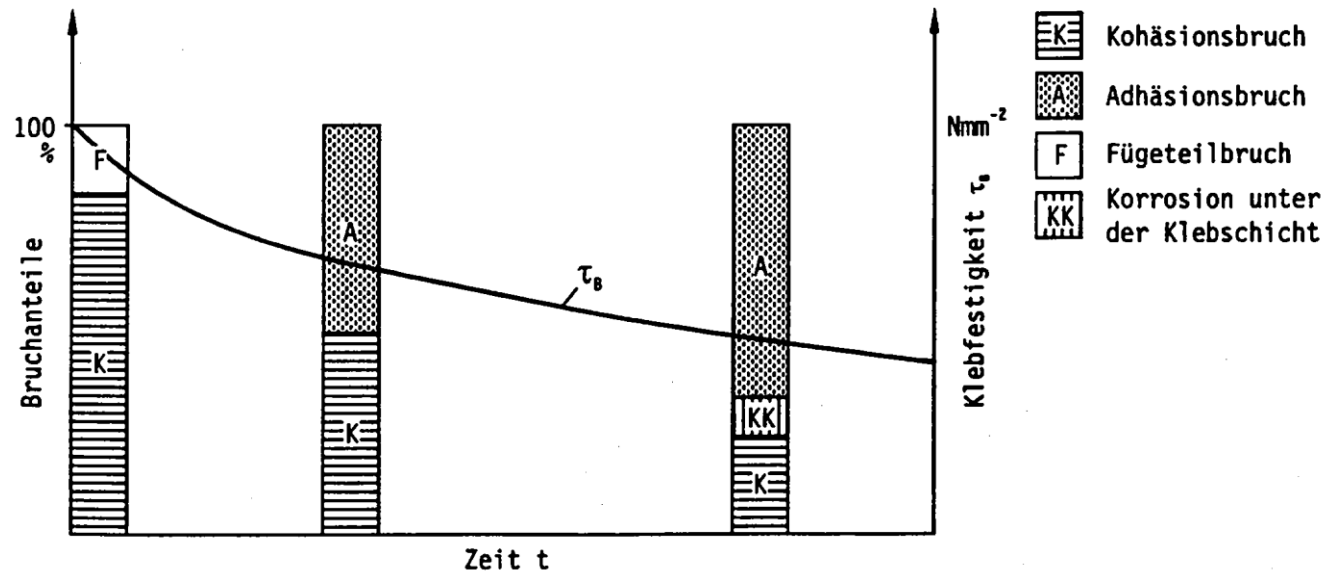

Destructieve testmethode

Duurzaamheid van lijmverbindingen

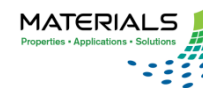

Bron: Habenicht

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

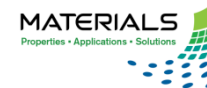

- Inleiding
- Veroudering van materialen
- Veroudering van lijmverbindingen
- Verouderingsonderzoek
- Laboratoriumonderzoek
- Recente onderzoeksresultaten
- Aanbevelingen

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Realtime onderzoek in feitelijke gebruiksomstandigheden is het beste maar natuurlijk niet erg praktisch.

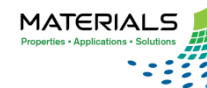
In laboratoriumomgeving wordt daarom verouderingsonderzoek gedaan onder gesimuleerde, meer extreme, frequent wisselende omstandigheden.

Het is hierbij de bedoeling om lijmverbindingen in korte tijd te verouderen. Na veroudering wordt gemeten hoe ver de mechanische eigenschappen van de lijmverbinding verminderd zijn.

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

**Veel gebruikte normering is de EN ISO 9142
“Lijmen – Keuzecriteria voor laboratorium-
verouderingscondities voor het testen van
lijmverbindingen.”**

**Klimaatwisseltestkast als voorbeeld van
verouderingsapparatuur op laboratoriumschaal**

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Tevens:

- **EN ISO 4892**
(Xenon- UV verouderingstesten)

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Opleidingspartner van

- EN ISO 175
(bestendigheid tegen onderdompeling in vloeibare chemicaliën)
- EN ISO 9227
(zoutsproeitest)

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

Een bron van discussie is de vertaling van de resultaten bij versnelde veroudering, naar de feitelijke situatie.

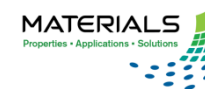
Twee onderzoekstrajecten:

- **Promotieonderzoek van
(.....). Onderzoek naar veroudering van lijmverbindingen in trein- en tramtoepassingen.**
- **Vorbereiding voor een onderzoek naar veroudering van lijmverbindingen in maritiem milieu., e.a.**

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

- Inleiding
- Veroudering van materialen
- Veroudering van lijmverbindingen
- Verouderingsonderzoek
- Laboratoriumonderzoek
- Recente onderzoeksresultaten
- Aanbevelingen

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

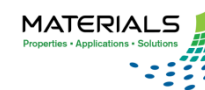
- RVS304 - St235, verlijmd met MMA, voorzien van 2C coating systeem
 - 10 dagen Cataplasma 70°C → -/- 29%
 - 10 dagen Zoutsproeitest → -/- 25%

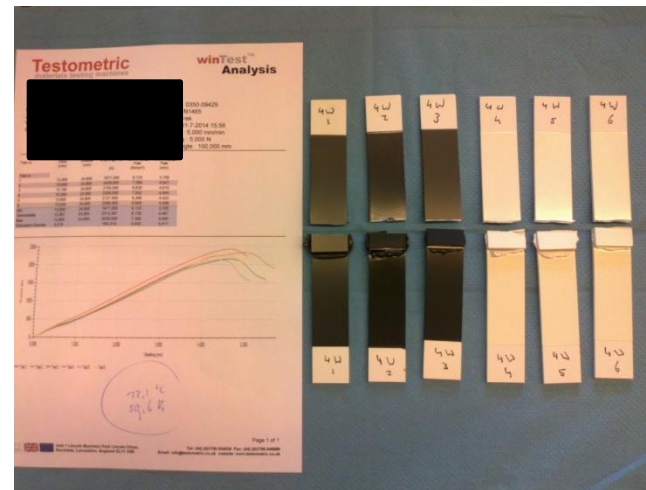
Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

- PVC – PVC, MMA
 - 1 week Klimaatwissel +70°C -/-20°C
 - ➔ -/- 11% (SF)
 - 4 weken Klimaatwissel +70°C -/-20°C
 - ➔ -/- 17% (SF)
 - 4 weken UV-sproei
 - ➔ -/- 15% (SF)

Opleidingspartner van

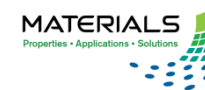
- Alu gecoat – Alu gecoat, MS Polymer, Siliconen en 1C PU
 - 4 weken Klimaatwissel +70°C -/-20°C
 - MS Polymer → -/-35% (CF)
 - Siliconen → >>-/-50% (AF)
 - 4 weken UV-sproei
 - MS Polymer → (CF)
 - Siliconen → (CF)

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

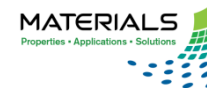

- Inleiding
- Veroudering van materialen
- Veroudering van lijmverbindingen
- Verouderingsonderzoek
- Laboratoriumonderzoek
- Recente onderzoeksresultaten
- Aanbevelingen

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

De duurzaamheid van een lijmverbinding kan verbeterd worden door:

- Zo veel mogelijk chemische bindingen tussen lijm en lijmdeel
- Door de lijmnaad te sealen

Lijmacademie's LT-wens:

- Meer praktisch onderzoek naar realtime versus versnelde veroudering;
- Opzetten bibliotheek voor centrale registratie&publicatie meetresultaten

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

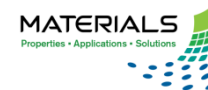

Bron: Kortom.be

Opleidingspartner van

Duurzaamheid van lijmverbindingen

© 2016 - Lijmacademie B.V.